

Zanim napiszesz: GŁUPCZE – o przemocy w Internecie

Często mówi się o przeciwdziałaniu agresji słownej (w memach także „obrazowej”) w Internecie. Czy bierzemy udział w dyskusjach, które rozpalają emocje, aż do osądzania ludzi i do używania słów wyrażających agresję? Czym kierujemy się w takich dyskusjach? Przy doborze słów?

Ważne jest wypracowanie razem z młodymi ludźmi kryteriów właściwego odnoszenia się do ludzi i problemów – w świetle Ewangelii, zgodnie z nauczaniem Kościoła.

Proponujemy dzisiaj katechetom konkretny temat do rozmów i pracy z młodzieżą. Nie jest to szczegółowy scenariusz, lecz schemat, według którego można poprowadzić zajęcia.

Modlitwa

Zajęcia zaczynamy od przeczytania fragmentu Ewangelii wg św. Mateusza 5, 20-22, który potem katecheta komentuje¹.

Słyszeliście, że powiedziano przodkom: *Nie zabijaj!*; a kto by się dopuścił zabójstwa, podlega sądowi. A Ja wam powiadam: Każdy, kto się gniewa na swego brata, podlega sądowi. A kto by rzekł swemu bratu: *Raka* (czyli głupcze), podlega Wysokiej Radzie. A kto by mu rzekł: „Bezbożniku”, podlega karze piekła ognistego.

Komentarz katechety

Jak łatwo przekroczyć granicę między rzetelnością i dobrym smakiem, a wzajemnym obrażaniem się w internetowych komentarzach, przekonał się zapewne każdy, kto wziął udział w takich rozmowach na gorące tematy. Na ile świadomie bierzemy udział w takich dyskusjach, które budzą złe emocje, niosą agresję wobec konkretnych ludzi albo grup społecznych? Tym bardziej trzeba się nas tym zastanowić, że w komentarzach pod wiadomościami o szczególnie tragicznych wydarzeniach (jak np. zamachy terrorystyczne albo śmierć uchodźców na morzu), przeczytać można argumenty niektórych zadeklarowanych katolików, które to argumenty nie tylko nie mają nic wspólnego z wiarą Kościoła i głoszeniem Ewangelii, a wręcz jej przeczą.

---

¹ Warto sięgnąć do komentarzy dotyczących tego fragmentu Ewangelii, np. <https://www.przewodnik-katolicki.pl/Archiwum/2013/Przewodnik-Katolicki-37-2013/Przewodnik-liturgiczny/Raka-i-more>

Wypracowanie zasad, czyli odpowiedź na pytanie: dlaczego chcę komentować?

Jedną z zasad, które warto zastosować przy czytaniu i reagowaniu na komentarze, to odpowiedzieć sobie aż do bólu szczerze na pewne pytania.

Katecheta proponuje pytania i zachęca młodzież, do podania PRZYKŁADOWYCH odpowiedzi:

Jakie były intencje twórcy? Jaki cel ma dana informacja?

Na przykład: Przekazanie informacji o fakcie? Lepsze zrozumienie opisanej sytuacji?
Sporowokowanie konkretnych reakcji? Osądzenie ludzi? Promowanie konkretnej ideologii?
Wskazanie „wroga”? Wzbudzenie odzewu dla samych kliknięć? Upust emocji autora?

Dlaczego chcę odpowiedzieć?

Na przykład: Bo znam lepiej fakty? Chcę innym coś uświadomić, czego nie wiedzą bez mojego komentarza? Czuję się dotknięty? Nie mogę być obojętny? Bo czuję się zagrożony?

Jaki będzie skutek mojego komentarza? Co zmieni moje odezwanie się?

Na przykład: Czy na pewno jasno wyrażę poglądy na temat sprawy? Czy zmieni to postawę innych komentatorów? Czy nie spowoduje agresji ze strony rozmówców?? Nie będzie potraktowane jako osądzenie kogoś albo zachęta do osądzania? A może tylko dam upust moim emocjom?

Prawdopodobnie młodzież sformułuje jeszcze inne pytania i wynikające z nich zasady. Ważne, by zostały one skonfrontowane z Ewangelią. Po każdym pytaniu można zapisać zasadę:

Komentuję, jeśli odpowiem sobie na pytania ..... Nie komentuję, jeśli .....

TRUDNY TEMAT

Po tragicznym zamachu na ludzi modlących się w meczetach (w Nowej Zelandii) odezwały się głosy o prześladowanych i mordowanych chrześcijanach z Nikaragui, o których media mało piszą. Przy tym zestawiono te dwie wiadomości na zasadzie: to dziwne i niesprawiedliwe, że o Nowej Zelandii i ofiarach w meczetach – głośno, a o chrześcijanach w Nikaragui – cisza. Co pomyśli przeciętny czytelnik, gdy otrzyma takie zestawienie? Katecheta pyta o to uczniów i wspólnie wyciągają wnioski.

PRZYKŁAD KOLEJNOŚCI PRACY

Na podstawie czego podejmować decyzję o podaniu informacji dalej (np. czy „klikać”):

1. Katecheta przedstawia odpowiednie zestawienie informacji (zaproponowane wyżej lub inne z Internetu, prasy lub telewizji).
2. Z góry zaznacza, że nie chce, by uczniowie osądzali twórców tego zestawienia, ani tym bardziej ofiary zamachów.
3. Pyta, co po takiej informacji może, zdaniem uczniów, pomyśleć czytelnik.
4. Odpowiedzi uczniów w razie wielu poglądów katecheta systematyzuje; na podanym przykładzie może to wyglądać tak:
  - Niektórzy uważają, że takie zestawienie było moralnie obojętne, bo zawierało obiektywną prawdę.
  - Inni sądzą, że należało to napisać, bo istnieje nierówność w traktowaniu wyznawców innych religii a chrześcijan – na niekorzyść tych drugich (co nazywa się w mediach poprawnością polityczną).
  - Niektórzy mają za cel wyłącznie zwrócenie uwagi na tragiczne losy i cierpienie chrześcijan w Nikaragui.
  - Jeszcze inni uważają, że takie zestawienie dzieli ludzi różnych religii i pogłębia wzajemną niechęć, a nie powinno się zestawiać ofiar na zasadzie: gdzie więcej, gdzie mniej ludzie cierpią.

Katecheta ma za zadanie w podsumowaniu skomentować zestawienie odpowiedzi w świetle wiary: Jezus cierpi w każdym skrzywdzonym, a umarł i zmartwychwstał dla zbawienia całego świata. Gdy cierpi człowiek, nie ma różnicy, kim jest. Nawet jeśli cierpi z powodu własnych grzechów. Jeśli cierpi z powodu wiary w Jezusa Chrystusa – jest męczennikiem. Żaden męczennik nie umniejszał cierpienia innych ludzi.

Modlitwę na zakończenie katecheta rozpoczyna od prośby, by każdy, kto wierzy, uświadomił sobie, że dar wiary i poznania Jezusa Chrystusa jest wielką łaską.

Następnie proponuje, by każdy szczerze odpowiedział sobie na wypracowane podczas zajęć pytania, np.:

Czym przede wszystkim kieruję się w swoich reakcjach (np. w komentarzach) na wiadomości w mediach: emocjami? dobrem innych? poczuciem odpowiedzialności? poczuciem zagrożenia?

Jakie są skutki moich komentarzy?

Jak długo zastanawiam się nad sensem odpowiedzi? Czy sprawdzam, kto napisał daną wiadomość? Czy zastanawiam się, dlaczego ją umieścić w Internecie?

Czy myślę o swojej reakcji w świetle wiary, Ewangelii?

Jeśli katecheta wykorzystał podany przykład, proponuje także modlitwę za ofiary wszystkich zamachów: o miłosierdzie Boże dla tych, którzy zginęli, a także o to, by ci, którzy ocaleli, otrzymali odpowiednią pomoc; a także za zamachowców, by się opamiętali.